

ÇİLEYİ ÇEKEN ÇİFTÇİ, SEFAYI SÜREN ARACI

HÜKÜMET TARIM AMBARI TÜRKİYE'Yİ 12 YILDA KURUTTU, BİTİRDİ

- Tarımda 12 yıllık ihmal ve yanlış politikalar hem üretici, hem tüketiciyi perişan etmiştir.
- Tarım ürünlerinde üretici ve market fiyatları arasında 5 katı aşan fiyat farkları yaşanıyor.
- Üretici alın terinin karşılığını alamazken, aracılar haksız ve fahiş kârlar elde edip üretici ve tüketicinin sırtından saltanat sürmektedir.
- 12 yılda 11 milyon kişi artan nüfusa karşılık, tarım alanları 2.6 milyon hektar, tarım istihdamı 2 milyon kişi azalmıştır. Tarım ihracatçısı Türkiye, AKP ile tarım ithalatçısı haline gelmiştir.
- 2002 yılında yaklaşık 3 kilo buğdayla bir litre mazot alabilen çiftçi, artık bunun için 5 litre buğday satmak zorundadır.
- CHP iktidarında tarım politikalarını kökten değiştireceğiz; tarım kesimi ekonomik ve sosyal yapıda hak ettiği konuma gelecek; çiftçinin yüzü gülecek...

Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısının temel direklerinden birini oluşturan tarım sektörü, AKP iktidarlarının mağdur ettiği kesimlerin başında gelmektedir. Tarımda yılların ihmali ve izlenen yanlış politikalar sorunları katlayarak büyümüştür. 12 yılın sonunda gelinen noktada sadece üretici değil, tüketici de mağdurdur.

Çiftçimiz alın teri döktüğü, binbir güçlüğü ürettiği ürünlerden karnını doyuracak geliri sağlayamazken; aracılar haksız ve fahiş kârlar elde edip; tüketicinin kesesinden, üreticinin sırtından saltanat sürmektedir. Cefayı çeken çiftçi, sefayı süren aracı, fırsatçı ve vurgunculardır. Üreticinin 2 liraya zor satabildiği patatesin fiyatı markette 5 TL'ye ulaşmıştır. Dar gelirli yurttaş; zengin-yoksul tüm mutfakların olmazsa olmazı patatesi alamaz, adeta patates tezgâhının yanından dahi geçemez olmuştur. **"Patates Timi"** kurduğunu açıklayan Tarım Bakanlığı, olayı stokçu birkaç fırsatçının **komplosu** şeklinde kriminal bir vaka gibi gösterme gayretindedir. Oysa bu spesifik bir durum değildir. Sorun, AKP'nin yanlış tarım politikalarının bir sonucudur; polisiye yöntemlerle çözülemeyecek çapta ve yapısal niteliktedir. Çiftçilerimizin çatı kuruluşu TZOB'un belirlemelerine göre **tüm tarım ürünlerinde üretici ve market fiyatları arasında 5 katı aşan fiyat farkları yaşanmaktadır.** Mart ayı fiyatlarına göre en büyük fark yüzde 516,4'le kuru incirde gerçekleşmiş; üreticide 5 lira 50 kuruş olan bu ürünün kilosu markette 33 lira 90 kuruşa satılmıştır. Üretici ve market fiyatları arasındaki fark maydanozda yüzde 411,8, kuru kayısıda yüzde 249,5, kuru üzümde yüzde 241,7, limonda yüzde 240,7, salatalıkta yüzde 206,7, nohutta yüzde 206,2, elmada yüzde 204,8, kuru fasulyede yüzde 200, marulda yüzde 193, karnabaharda yüzde 182,7, lahanada yüzde 176,1, sütte yüzde 173,9, pirinçte yüzde 138,3, zeytinyağında yüzde 82,8 olmuştur.

NÜFUS ARTTI, TARIM ALANLARI KÜÇÜLDÜ...

2002-2014 döneminde Türkiye'nin toplam nüfusu yaklaşık 11 milyon kişi ve bu kapsamda istihdamdaki nüfus 4.6 milyon kişi artarken, tarımda çalışan sayısı 2 milyon kişi azalarak 7.5 milyondan 5.5 milyona gerilemiştir. Tarımdan karnını doyuramayan çiftçinin faaliyetine son vermesi sonucu 12 yılda Türkiye'deki toplam tarım alanları yüzde 10 küçülerek 26.6 milyondan 23.9 milyon hektara gerilemiştir. Yani AKP'nin iş başında olduğu 12 yılda 2.6 milyon hektarlık tarım alanı terk edilmiştir. Bu kapsamda buğday, arpa gibi tahıllar ile diğer bitkisel ürünlerde ekili alanlar yüzde

12 küçülerek 17.9 milyon hektardan 15.8 milyon hektara; nadasa bırakılan alanlarla birlikte toplam tarım alanı yüzde 13,4 küçülerek 23 milyon hektardan 19.9 milyon hektara düşmüştür. Aynı dönemde tarım alanları meyve, baharat, süs bitkilerinde yüzde 21 artarken, sebze de yüzde 13,6 küçülmüştür.

20 İLDE TARIMDA BÜYÜK ÇÖZÜLME...

Tarım alanlarındaki daralma 20 ilde rekor boyutlara ulaşmıştır. 2002-2014 döneminde söz konusu alanlar Ardahan'da yüzde 55, Hakkâri'de yüzde 43,3, Kars'ta yüzde 38,4 oranında küçülmüştür. Bu dönemde Şırnak, Zonguldak, Konya, Kastamonu, Karabük, Yozgat, Bilecik, Diyarbakır, Gümüşhane illerinde tarım alanlarının yaklaşık dörtte biri; Malatya, Erzurum, Erzincan, Osmaniye, Kahramanmaraş, Afyon, Adıyaman ve Kırşehir'de de yaklaşık beşte biri kaybedilmiştir. 2002 yılında ülkedeki alanların üçte birine sahip bu 20 ilde, son 12 yılda tarım alanlarında yaşanan küçülme 2 milyon hektarı geçmiştir.

ÜRETİMDE KAN KAYBI...

Türkiye nüfusuna 11 milyonla yaklaşık bir Belçika nüfusunun eklendiği son 12 yılda ekilen alanlardaki azalmaya bağlı olarak tarım ürünlerinde ciddi üretim düşüşleri yaşanmıştır. 2002'de 19.5 milyon ton olan buğday üretimi 2014'te 19 milyon tona, arpa üretimi 8.3 milyon tondan 6.3 milyon tona gerilemiştir. Bu dönemde kütlü ve lifli pamukta toplam yıllık üretim 3.5 milyon tondan 3.2 milyon tona; tütünde 153 bin tondan 70 bin tona; fasulye, nohut, mercimek gibi kuru baklagillerde 1.5 milyon tondan 1 milyon ton civarına, patateste 5.2 milyon tondan 4.1 milyon tona düşmüş, şeker pancarı üretimi 16.5 milyon tonla yerinde saymıştır. Birçok meyve, sebze ve diğer bitkisel ürünlerde de durum benzerdir.

GİRDİ FİYATLARI FÜZE GİBİ...

Son 12 yılda tarımda kullanılan mazot, gübre, ilaç gibi temel girdilerin fiyat artışları, tarım ürünlerindeki açık ara sollamış; çiftçinin ürününün temel girdiler karşısındaki alım gücü önemli oranda düşmüştür. 2002'de kilosu 41 kuruş olan buğday yüzde 90 artışla 78 kuruşa çıkarken, çiftçinin temel girdisi mazotun litre fiyatı yüzde 194 artışla 1.30 liradan 3.8 liraya; DAP gübresinin tonu da 373 liradan 1.650 liraya yükselmiştir. **2002 yılında yaklaşık 3 kilo buğdayla bir litre mazot alabilen çiftçi, artık bunun için 5 litre buğday satmak zorundadır.** 2002 yılında 910 kilo buğday bir ton DAP gübresi ederken, şimdi bir ton gübre alabilmek için 2 tondan fazla buğday satmak gerekiyor.

TÜRKİYE TARIM İHRACATÇISIYDI, TARIM İTHALATÇISI OLDU...

2002'de 1.8 milyar dolar olan tarım ihracatı 2.4 katlık artışla 2014'te 6 milyar dolara çıkarken, ithalat 1.7 milyar dolardan 8.6 milyar dolara çıkarak yaklaşık 5'e katlanmıştır. 2002'ye kadar tarımda dış ticaret fazlası veren Türkiye, izleyen yıldan itibaren açık vermeye başlamıştır. Tarım dış ticaretinde makas giderek açılmış; 2002'de yüzde 103 olan ihracatın ithalata oranı, 2014'te yüzde 70'e kadar düşmüştür. Karkas et, kurbanlık canlı hayvan ve saman ithalatıyla ilk kez AKP döneminde tanışan Türkiye, son 12 yılda tarımda toplam 15.3 milyar dolar dış ticaret açığı vermiştir.

TARIMIN MİLLİ GELİRDEKİ PAYI HIZLA GERİLEDİ...

Türkiye ekonomisinin yüzde 2.9 büyüdüğü 2014 yılında sanayi yüzde 3.5, hizmetler sektörü yüzde 4 büyürken, **tarımda yüzde 1.9 oranında küçülme yaşanmıştır**. GSYH’de ortalama büyümenin yüzde 4.7 olduğu 2003-2014 döneminde sektörel bazda büyüme sanayi ve hizmetlerde yüzde 5.4 olurken, tarımda yüzde 1.9’da kalmıştır. Tarım kesiminin 2002’de yüzde 12 dolayında bulunan GSYH’deki payı, yıllar itibariyle sürekli gerileyerek 2014’te yüzde 8.8’e düşmüştür. 2002 yılında **sabit fiyatlarla** 72.5 milyar lira olan GSYH, 2014’te 126 milyara çıkarken, tarım sektörünün hasılası düşük büyümeyle 8.7 milyardan 11 milyara yükselebilmektedir.

ÇİFTÇİNİN BANKAYA BORCU 11 KAT BÜYÜDÜ

AKP döneminde tarım sektörünün borçları da katlanarak büyümüştür. Tarımın bankacılık sektörüne olan nakdi kredi borçlarının 2002 sonunda 4.1 milyar lira olan bakiyesi 12 yılda yaklaşık 11 kat büyüyerek Şubat 2015 itibariyle 47.3 milyara ulaşmıştır. Tarımın batık kredi borcu da bu dönemde 6 katlık büyümeyle 174 milyon liradan 1.4 milyar liraya yükselmiştir. Ürettiği ürünle girdi maliyetlerini dahi karşılayamaz hale gelen çiftçi, bankalara kredi borcunun yanı sıra BAĞ-KUR prim borçlarını da ödeyememektedir. 1 milyon 305 bini 12 aydan fazla süreyle olmak üzere birikmiş BAĞ-KUR primlerini ödeyemeyen toplam 2 milyon 236 bin sigortalının önemli bir bölümü çiftçilerimizdir.

ÜLKELERİN TARIMI İHMAL LÜKSÜ YOKTUR

Çiftçinin emeği kutsaldır, tarımsal üretimin her aşamasında alın teri vardır. İnsanlığın geleceği için en temel ihtiyaç olan gıda maddelerini üreten çiftçiler dünyanın en zor ve değerli işini yapmaktadır. 7 milyarı aşan dünya nüfusu için stratejik önemi daha da artan tarımı ihmal lüksü yoktur. 12 yıllık AKP iktidarı döneminde ise Türkiye tarımında; sulama, makineleşme, gübre kullanımı, tohum ıslahı, zirai mücadele, çiftçi eğitimi, girdi maliyetleri, dış pazarlarda rekabet gibi konulardaki sorunlar katlanarak büyümüştür. Her türlü zorluğa rağmen halkın sofrasına gıda sunabilmek için çabalayan çiftçilerimiz, ciddi sıkıntılar içindedir.

ÇİFTÇİ, 7 HAZİRAN’DA AKP’DEN HESAP SORACAK...

Çiftçi, işçi, memur, emekli ve tüm sosyal kesimleri mağdur eden AKP iktidarından kurtulmada **7 Haziran seçimleri** kritik önemdedir. Oy kullanacak seçmenin büyük bir bölümünü çiftçilerimiz ya da kırsal kesimle bir şekilde bağı olan yurttaşlarımız oluşturmaktadır. Aynı zamanda tüm seçmenlerimiz, tüketiciler olarak yanlış tarım politikalarının mağdurlarıdır. Çiftçilerimiz; yılların ihmali ve yanlış politikaların hesabını sandıkta soracak, AKP’ye gereken dersi verecektir.

TARIM POLİTİKALARINI KÖKTEN DEĞİŞTİRECEĞİZ...

CHP iktidarında izleyeceğimiz “insan ve toplum odaklı” ekonomi politikaları ile tarımın sorunlarını çözeceğiz. Halkın besin güvenliğini sağlamak amacıyla tarımın ekonomik ve sosyal yapıdaki yerini güçlendireceğiz. Üretici aleyhine olan fiyat-girdi dengesini düzeltmek öncelikli görevimiz olacak. Tarımsal ürünlerin katma değerini yükseltecek, dış pazarlarda rekabet gücünü artıracak teşvikler uygulayacağız. AKP döneminde daha çok politik çıkar kaygısıyla uygulanan ve gerçek amacından saptırılıp sektör dışı kesimlere kaynak aktarma mekanizmasına dönüşen destekleme politikaları yerine, sektörün büyümesi ve verimliliğini teşvik edecek destekler getireceğiz. Üretimi özendirirken tüketiciyi de koruyan seçici ve akılcı politikalar geliştireceğiz. CHP iktidarında tarım kesimi, ekonomik ve sosyal yapıda hak ettiği konuma gelecek; çiftçinin yüzü gülecektir.

Ek: (Tablolar)

Tarım alanları (Bin hektar)

	2002	2014	Değ. (%)
Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı	17.935,4	15.788,6	-12,0
Nadas alanı	5.040,0	4.107,6	-18,5
Sebze bahçeleri alanı	930,2	804,1	-13,6
Meyveler, içecek ve baharat + süs bitkilerinin alanı (*)	2.673,5	3.242,7	21,3
TOPLAM ALAN	26.579,2	23.943,1	-9,9

(*): Süs bitkileri alanları 2011'den itibaren istatistiklere dahil edildi.

Tarım alanları en çok azalan 20 il (Bin Hektar)

	2002	2014	Değ. (%)
Ardahan	73,2	33,0	-55,0
Hakkâri	59,6	33,8	-43,3
Kars	339,4	209,2	-38,4
Şırnak	140,5	100,2	-28,7
Zonguldak	75,7	54,9	-27,4
Konya	2.619,6	1.910,6	-27,1
Kastamonu	213,9	156,4	-26,9
Karabük	63,4	47,8	-24,6
Yozgat	828,8	630,0	-24,0
Bilecik	107,1	81,8	-23,7
Diyarbakır	803,8	614,7	-23,5
Gümüşhane	87,5	67,2	-23,2
Malatya	366,5	285,1	-22,2
Erzurum	462,1	360,1	-22,1
Erzincan	163,9	128,6	-21,5
Osmaniye	152,2	119,7	-21,3
Kahramanmaraş	463,2	366,6	-20,8
Afyon	581,7	463,9	-20,3
Adıyaman	297,3	239,6	-19,4
Kırşehir	442,3	365,0	-17,5
20 İL	8.341,8	6.268,3	-24,9
Diğer iller	18.237,4	17.674,7	-3,1
TÜRKİYE	26.579,2	23.943,1	-10,4

Tarım sektörü dış ticareti (Milyon \$)

	İhracat	İthalat	Denge	İhr./ith. (%)
2002	1.754,3	1.702,6	51,6	103,0
2003	2.120,7	2.535,4	-414,7	83,6
2004	2.541,8	2.757,4	-215,6	92,2
2005	3.328,8	2.801,4	527,4	118,8
2006	3.480,5	2.902,4	578,2	119,9
2007	3.725,2	4.640,6	-915,4	80,3
2008	3.936,7	6.391,9	-2.455,2	61,6
2009	4.347,5	4.593,8	-246,4	94,6
2010	4.934,7	6.456,7	-1.522,0	76,4
2011	5.166,6	8.895,2	-3.728,6	58,1
2012	5.188,9	7.446,6	-2.257,8	69,7
2013	5.653,8	7.718,0	-2.064,2	73,3
2014	6.030,8	8.588,5	-2.557,7	70,2